

УДК: 159.9

© Верещинська Я.В., 2016 р.

orcid.org/0000-0002-8041-9340

dx.doi.org/10.5281/zenodo.44707

Я.В. Верещинська
Національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, м. Харків

МАКІЯЖ ЯК ФАКТОР ПРИВАБЛИВОСТІ ОБЛИЧЧЯ

У статті подано аналіз макіяжу як фактору привабливості. Доведено, що макіяж виступає позитивним фактором в оцінці привабливості жіночого обличчя. Показано, що світлий колір волосся та молодий вік та макіяж мають позитивний вплив на оцінку привабливості жіночого обличчя. У зрілому віці макіяж відіграє ключову роль в оцінці привабливості обличчя. Доведено, що такі варіанти макіяжу, де акцент робиться на очах чи губах, в однаковій мірі позитивно впливають на оцінку привабливості обличчя.

Ключові слова: привабливість обличчя, макіяж як фактор привабливості, соціально-психологічні фактори естетичного сприйняття зовнішності.

Я.В. Верещинская

МАКІЯЖ КАК ФАКТОР ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ЛИЦА

В статье представлен анализ макияжа как фактора привлекательности. Доказано, что макияж выступает позитивным фактором в оценке привлекательности женского лица. Показано, что светлый цвет волос и молодой возраст и макияж оказывают положительное влияние на оценку привлекательности женского лица. В зрелом возрасте макияж играет ключевую роль в оценке привлекательности лица. Доказано, что такие варианты макияжа, где акцент делается на глазах или губах, в равной степени положительно влияют на оценку привлекательности лица.

Ключевые слова: привлекательность лица, макияж как фактор привлекательности, социально-психологические факторы эстетического восприятия внешности.

Ya.V. Vereschinska

MAKE-UP AS A FACTOR IN THE ATTRACTIVENESS OF THE FACE

The article presents an analysis of make-up as a factor of attractiveness. It is proved that make-up is a positive factor in the assessment of the attractiveness of a woman's face. It is shown that the light color of hair and make-up of a young age women have a positive impact on the assessment of the attractiveness of their face. In adulthood, makeup plays a key role in the evaluation of facial attractiveness. It is proved that such options of make-up as the focus is on the eyes or lips, is equally positive effect on the evaluation of facial attractiveness.

Keywords: facial attractiveness, make-up as a factor of attractiveness, social and psychological factors of aesthetic perception of appearance.

Актуальність дослідження визначається тим, що проблематика соціально-психологічних факторів сприйняття зовнішності у вітчизняній психологічній науці представлена недостатньо, зокрема питання вивчення ролі макіяжу в оцінці привабливості зовнішності вирішене лише частково, відкритим залишається питання про значення таких детермінант привабливості обличчя, як вік моделі, колір її волосся та інтенсивність макіяжу.

Метою нашого дослідження було вивчення ролі макіяжу в оцінці привабливості жіночого обличчя.

Міра наукової розробки проблеми. Аналіз психологічних чинників привабливості подано у працях В. Барабанщикова, Н.Л. Білопольської, В.В. Віссаріонової, В. Лабунської, Н. Рамсі, В. Суемі, А. Фернхема, К.І. Фоменко, Д. Харкорта, А. Херговіча [1 – 6]. Серед психологічних досліджень впливу макіяжу на оцінку привабливості зовнішності слід зазначити таких авторів, як А. Hergovich, J.A. Graham та A.J. Jouhar, D.R. Osborn.

У дослідженні Т. Вашиної визначено привабливість як незмінну ознаку, яка стає тим більше яскравою, чим більше людей відповідають біологічному ідеалу. Автором зазначено, що відповідно до теорії ролей, оцінка привабливості на основі вимірювання рис обличчя та пропорцій тіла ігнорує той факт, що люди часто можуть модифікувати свою зовнішність, збільшувати чи зменшувати вагу тіла, або змінювати свою зовнішність за допомогою одягу, макіяжу, стилю або зачіски. Теорія соціальних ролей розглядає красу як феномен, який визначається культурою та включає у себе компонент, пов'язаний з поведінкою. То, що людина вважає красивою, сильно залежить від того, що вона «навчилась» вважати красивим в певній культурі (або субкультурі) на основі індивідуального досвіду, групового досвіду або засобів масової інформації [3].

У дослідженні J.A. Graham та A.J. Jouhar визначено, що макіяж у комбінації з зачіскою призводить до більш значущого «приписування привабливості» і позитивно впливає на оцінку особистості [7].

В експерименті D.R. Osborn було виявлено, що жінок з макіяжем вважали більш розумними, здоровими, комунікабельними, схильними до позашлюбних зв'язків, привабливими та сексуальними, ніж жінок без макіяжу [8].

У дослідженні А. Hergovich визначено, присвяченому визначенню міри привабливості жінок зі світлим та темним волоссям з макіяжем та без нього, було визначено наступне:

- обидві жінки-моделі з макіяжем отримали більш високі оцінки, ніж без макіяжу;
- макіяж очей мав більш сильний ефект в оцінці привабливості моделей;

- темно-червона помада мала виражений позитивний вплив на оцінку привабливості моделей, як зі світлим, так і з темним кольором волосся;
- привабливість моделі з відсутністю макіяжу губ та щік була вищою так само як і поєднання яскраво-червоної помади та рум'яних щік;
- привабливість моделі зі світлим волоссям була найбільшою у поєднанні лише з яскраво-червоною помадою;
- найвища оцінка привабливості моделі з темним волоссям була при темному макіяжі очей та губ;
- найнижча оцінка привабливості спостерігалась для моделі з темним волоссям без макіяжу [3].

Виклад матеріалів власного дослідження. З метою вивчення ролі макіяжу та інших детермінант зовнішності на оцінку привабливості обличчя нами було відібрано 162 фото обличчя жінок (обличчя займає переважну площу зображення) – без макіяжу та з макіяжем, які пред'являлись досліджуваним за допомогою презентації Power Point для Windows. Усі зображення були взяті у мережі Інтернет, макіяж моделей був виконаний професійними візажистами, фотографії одних і тих самих жінок без макіяжу та з макіяжем були зроблені в однакових умовах освітлення. Перша серія зображень (81 фото) – дівчата та жінки без макіяжу, наступна серія – ті самі жінки з макіяжем. Дослідження проводилось в індивідуальній формі. Досліджувані отримали наступну інструкцію: «Шановний респонденте, оцініть, будь ласка, міру привабливості обличчя жінок, поданих на слайдах, за шкалою: «1 – обличчя непривабливе, несимпатичне, навіть неприємне, 2 – загалом непривабливе, 3 – нормальне обличчя, 4 – симпатичне обличчя, 5 – дуже привабливе, красиве та приємне обличчя». Прикладом зображень обличчя стимульного матеріалу жінок може бути подане на рисунку 1.

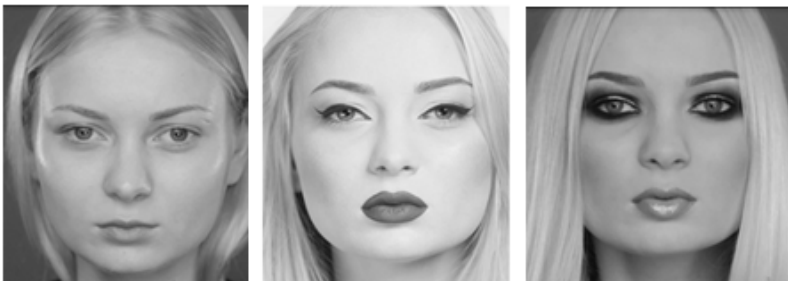

Рис. 1. Зображення обличчя без макіяжу, з макіяжем з акцентом на губи та з макіяжем з акцентом на очі.

Обробка отриманих даних дослідження враховувала наступні параметри зовнішності. По-перше, це колір волосся – оцінювались середні показники привабливості обличчя з макіяжем та без нього у моделей-білявок (світле натуральне волосся, світло-русяве волосся, фарбовані білявки) та брюнеток (темне натуральне та фарбоване волосся). По-друге, це вік жінок-моделей, поданих у стимульному матеріалі (молоді дівчата та зрілі жінки з тими чи іншими ознаками старіння обличчя). По-третє, оцінювалась роль фактору акцентів макіяжу – макіяжу з акцентом на губи та макіяжу з акцентом на очі (так званий макіяж «smokey eyes»).

Вибірку склали 30 студентів заочної форми навчання факультету психології та соціології ХНПУ імені Г.С. Сковороди (дівчата, середній вік яких становить 25 років). Розглянемо результати порівняння оцінок привабливості жінок в залежності від наявності в них професійного макіяжу.

Таблиця 1

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок зі світлим та темним волоссям без макіяжу

Параметри	Наявність макіяжу		t	p
	Без макіяжу	З макіяжем		
Привабливість обличчя	2,81±0,31	3,57±0,36	-16,53	0,00001

Встановлено, що оцінки привабливості жінок з макіяжем переважають оцінки привабливості жінок без макіяжу на статистично значущому рівні ($p < 0,00001$), що свідчить про значну роль макіяжу в оцінці привабливості жінки. Отже, сам по собі макіяж вже можна визначити як фактор привабливості обличчя жінки. Однак результати нашого дослідження та висновки про значущу роль макіяжу, зроблені у ньому, є коректними лише по відношенню до професійного макіяжу, виконаного візажистами з досвідом їх професійної діяльності. Питання про роль непрофесійного макіяжу, виконаного моделями власноруч, в оцінці їх привабливості, залишається відкритим.

Розглянемо результати дослідження привабливості обличчя жінок з темним та світлим кольором волосся, подані у таблиці 2.

Таблиця 2

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок зі світлим та темним волоссям без макіяжу

Параметри	Колір волосся		t	p
	Світлий	Темний		
Привабливість обличчя	2,92±0,22	2,69±0,25	3,57	0,0007

Встановлено, що загалом привабливість обличчя жінок без макіяжу зі світлим кольором волосся вище, ніж жінок з темним кольором волосся на статистично значущому рівні ($p < 0,001$). Отже, жінкам зі світлим волоссям, у яких загалом найчастіше і колір обличчя і очей світліший, відсутність макіяжу більш пасує, ніж відсутність макіяжу у брюнеток. У жінок з темним кольором волосся спостерігається контраст між тоном волосся та світлою шкірою обличчя – такий візуальний ефект сприйняття робить обличчя більш блідим, втомленим, на ньому усі недоліки шкіри (зморшки, темні кола навколо очей, акне) стають ще більш очевидними. У той же час для подолання такого контрасту кольорів шкіри обличчя та волосся та встановлення гармонії обличчя слід більшою мірою «виділяти» губи та очі засобами макіяжу. Саме тому жінки з темним волоссям без макіяжу отримали менші середні бали за показником привабливості.

У таблиці 3 подано результати порівняння оцінок привабливості обличчя жінок з макіяжем – білявок та брюнеток. Встановлено, що оцінки привабливості жінок з темним та світлим кольором волосся з макіяжем майже не відрізняються. Отже, макіяж має позитивний вплив на оцінку зовнішності жінок незалежно від кольору їх волосся, що також підтверджується даними, поданими у наступних таблицях.

Таблиця 3

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок зі світлим та темним волоссям з макіяжем

Параметри	Колір волосся		t	p
	Світлий	Темний		
Привабливість обличчя	3,73±0,18	3,66±0,09	1,77	-

У таблиці 4 подано результати порівняння показників оцінки привабливості жінок зі світлим волоссям без макіяжу та з макіяжем.

Таблиця 4

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок зі світлим волоссям з макіяжем та без нього

Параметри	Білявки		t	p
	Без макіяжу	З макіяжем		
Привабливість обличчя	2,92±0,22	3,73±0,18	-17,01	0,00001

Встановлено, що жінки зі світлим волоссям оцінюються як більш привабливі за умов макіяжу. В середньому на 0,8 балів вище отримали білявки з макіяжем, ніж без нього, а це означає, що за відсутністю макія-

жу респонденти оцінювали привабливість їх обличчя, як нормальне, а з макіяжем – як симпатичне, привабливе.

У таблиці 5 подано результати порівняння показників оцінки привабливості жінок з темним волоссям без макіяжу та з макіяжем. Як і в попередньому порівнянні білявок без та з макіяжем, визначено, що жінки з темним волоссям оцінюються як більш привабливі за умов макіяжу. В середньому на 1 бал вище отримали брюнетки з макіяжем, ніж без нього, а це означає, що за відсутністю макіяжу респонденти оцінювали привабливість їх обличчя, як нормальне, а з макіяжем – як симпатичне, привабливе. Дані таблиць 4 та 5 показують, що ефект макіяжу є більш значущим для жінок з темним кольором волосся.

Таблиця 5

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок з темним волоссям з макіяжем та без нього

Параметри	Брюнетки		t	p
	Без макіяжу	З макіяжем		
Привабливість обличчя	2,69±0,25	3,66±0,09	-19,44	0,00001

У таблиці 6 подано результати порівняння показників оцінки привабливості жінок без макіяжу в залежності від віку.

Таблиця 6

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок без макіяжу в залежності від віку

Параметри	Вік		t	p
	Молоді дівчата	Зрілі жінки		
Привабливість обличчя	2,90±0,24	2,20±1,23	8,35	0,00001

Встановлено, що привабливість молодих дівчат загалом оцінюється вище, ніж жінок зрілого віку, що підтверджує один з провідних положень сучасної психології краси: молодість є фактором привабливості та краси [2 – 6].

У таблиці 7 подано результати порівняння показників оцінки привабливості жінок з макіяжем в залежності від віку.

Таблиця 7

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок з макіяжем в залежності від віку

Параметри	Вік		t	p
	Молоді дівчата	Зрілі жінки		
Привабливість обличчя	3,60±0,37	3,66±1,26	0,93	-

Відмінностей в оцінці привабливості молодих дівчат та зрілих жінок з макіяжем встановлено не було. Такі дані свідчать про те, що професійний макіяж є потужним фактором жіночої привабливості у зрілому віці. Відмінності у середніх балах оцінок зрілих жінок без макіяжу та з макіяжем становить майже 1,5 бали, цілком очевидно, що за 5-бальною шкалою привабливості така «позитивна динаміка» краси обличчя є дуже вираженою.

У таблиці 8 подано результати порівняння показників оцінки привабливості жінок з різними акцентами макіяжу.

Таблиця 8

Середні значення оцінок привабливості обличчя жінок з різними акцентами макіяжу

Параметри	Макіяж		t	p
	Акцент на губи	Акцент на очі		
Привабливість обличчя	3,53±0,25	3,60±0,08	-1,40	-

Статистично значущих відмінностей у мірі привабливості облич жінок з різними варіантами макіяжу встановлено не було. Як акцент на губах (яскрава губна помада, світло- або темно-червоного кольору у поєднанні з помірним макіяжем очей), так і акцент на очах (інтенсивний макіяж очей «smoky eyes») в однаковій мірі сприяє позитивній оцінці зовнішності.

Висновки. Підводячи підсумки нашого дослідження слід зазначити наступні закономірності макіяжу як фактору привабливості:

- макіяж виступає позитивним фактором в оцінці привабливості обличчя, як у світловолосих, так і темноволосих жінок;
- найвищі оцінки привабливості обличчя отримали жінки з макіяжем та світлим кольором волосся;
- для брюнеток макіяж є більш важливим фактором аттрактивності, ніж для блондинок;
- привабливість облич моделей молодого віку без макіяжу вище, ніж облич жінок зрілого віку;
- у зрілому віці макіяж відіграє ключову роль в оцінці привабливості обличчя;
- такі варіанти макіяжу, де акцент робиться на очах чи губах, в однаковій мірі позитивно впливають на оцінку привабливості обличчя.

Перспективами нашого дослідження є визначення привабливості жінок в залежності від макіяжу на вибірці чоловіків, визначення ролі інтенсивності макіяжу в оцінці привабливості обличчя та визначення закономі-

рностей сприйняття привабливості обличчя в залежності від структури та особливостей соціально-перцептивної компетентності особистості.

Література

1. Кузнецов М.А. Фактори ефективності впізнання людських облич за зображеннями / М.А. Кузнецов // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія. Вип. 13, Частина I. — Х.: ХНПУ, 2004. — С. 114-124.
2. Лицо человека как средство общения: междисциплинарный поход / Отв.ред. В.А. Барабанщиков, А.А. Демидов, Д.А. Дивеев. — М.: Когито-центр, 2012. — 338 с.
3. Психология красоты. Физическая привлекательность с научной точки зрения / Под ред. А. Херговича — Х.: Гуманитарный центр, 2014. — 380 с.
4. Рамси Н. Психология внешности / Н. Рамси, Д. Харкорт. — СПб.: Питер, 2009. — 256 с.
5. Суэми В. Психология красоты и привлекательности / В. Суэми, А. Фернхем. — СПб.: Питер, 2009. — 240 с.
6. Фоменко К.І. Психологія краси в культурно-історичному контексті / Психосоматика: культурно-історичний підхід: навч.-метод. посібник / Т.Б. Хомуленко, І.О. Філенко, К.І. Фоменко, О.С. Шукалова. — Х.: Диска-плюс, 2015. — С. 73-80.
7. Хомуленко Т.Б. Развитие эстетического восприятия у младших школьников / Т.Б. Хомуленко, В.В. Найчук. // Психологія і особистість. Науковий журнал — №2 (8) — Частина 2 — К.-Полтава, 2015. — С. 72-84.
8. Graham J.A. The effects of cosmetics on person perception / Graham J.A. and Jouhar A.J. // International Journal of Cosmetic Science. — № 3 — 1981. — P. 199-210.
9. Osborn D.R. A biological, cultural and interactional (BIC) model of physical attractiveness's judgements / D.R. Osborn // Poster presented at the 16th Annual Convention of the American Psychological Society, Chicago, May, 2004. — P. 27-30.